

Οι αιρέσεις και η αντιμετώπισή τους

Αιρέσεις

Οι κυριότερες αιρέσεις του 4ου και 5ου αιώνα
Αρειανισμός Νεστοριανισμός Μονοφυσιτισμός Μακεδονιανοί

Παράνομες

Διάταγμα του αυτοκράτορα Θεοδοσίου Α΄ για το πώς θα τιμωρούνται και θα αντιμετωπίζονται οι αιρετικοί.

Π 1.15

Εκείνα τα πρόσωπα που δεν είναι αφοσιωμένα στα δόγματα [...] θα απομακρυνθούν και θα εμποδιστεί η είσοδός τους στις εκκλησίες, αφού απαγορεύσουμε σε όλους τους αιρετικούς να συγκεντρώνονται παράνομα μέσα στις πόλεις.

Θεοδοσιανός Κώδικας, έτος 381

Π 1.16

Μικρογραφία που έγινε το 880-883 και εικονίζει τη Β΄ Οικουμενική Σύνοδο του 381. Παρίσι, Εθνική Βιβλιοθήκη της Γαλλίας.

Οικουμενικές σύνοδοι

Στις οικουμενικές συνόδους έπαιρναν μέρος πατριάρχες, μητροπολίτες, επίσκοποι αλλά και κατώτεροι κληρικοί. Σκοπός τους ήταν να ορίσουν το δόγμα και να δυναμώσουν την ενότητα της Εκκλησίας. Η Ορθόδοξη Εκκλησία αναγνωρίζει ως οικουμενικές επτά συνόδους. Οι περισσότερες καταδίκασαν τις διάφορες αιρέσεις.

Ο χριστιανισμός επικρατεί στις πολυθεϊστικές θρησκείες

Αυτοκρατορικά διατάγματα

Απαγορεύτηκαν όλες οι ειδωλολατρικές εκδηλώσεις (ανάμεσα σε αυτές και οι Ολυμπιακοί Αγώνες). Πολλοί ναοί ερήμωσαν, άλλοι έγιναν χριστιανικοί και άλλοι καταστράφηκαν.

Το παρακάτω απόσπασμα προέρχεται από διάταγμα που απαγορεύει τις θυσίες και άλλες πολυθεϊστικές πρακτικές.

Π 1.17

Κανένας απολύτως, από οποιαδήποτε τάξη [...] να μη σφάζει αθώα ζώα σε καμιά πόλη για να τα προσφέρει θυσία σε αναίσθητα είδωλα ούτε με φωτιά μυστικού εξαγνισμού να τιμά τον εφέστιο θεό ούτε να κάνει σπονδές με ανόθευτο κρασί ούτε να λατρεύει τους σπιτικούς θεούς με αρώματα ούτε να τους ανάβει ιερή φωτιά και να βάζει επάνω λιβανωτά κι ούτε να κρεμάει γιορταστικά στεφάνια. Γιατί, αν κάποιος τολμήσει να θυσιάσει σφάγιο ή να κάνει μαντική με τα έντερα σφαγμένου ζώου, θα θεωρηθεί παραδειγματικά ένοχος εσχάτης προδοσίας, θα φορτωθεί με όλες τις βαριές κατηγορίες και θα καταδικαστεί ανάλογα, ακόμη κι αν δεν επιδίωξε κάτι εναντίον της ζωής των ηγεμόνων.

Θεοδοσιανός Κώδικας, Διάταγμα του Θεοδοσίου Α΄, έτος 392

- 9 Διαβάστε τις πηγές Π 1.15 και Π 1.17. α) Τι είδους πηγές είναι; Πότε γράφτηκαν; Πότε χρονολογούνται τα γεγονότα με τα οποία έχουν σχέση; Είναι πηγές σύγχρονες με τα γεγονότα που αναφέρουν ή μεταγενέστερες; Δικαιολογήστε την απάντησή σας. β) Με βάση τις πληροφορίες που μας δίνουν οι πηγές Π 1.15 και Π 1.17 ποιες από τις παρακάτω φράσεις μπορεί να είπε ένας χριστιανός αξιωματούχος, ποιες ένας αιρετικός και ποιες ένας οπαδός των πολυθεϊστικών θρησκειών; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

Αγαπημένη μου Πουλκερία, η κατάσταση έχει αλλάξει πάρα πολύ. Φοβόμαστε πια να τιμήσουμε το θεό μας και ούτε αρώματα καίμε ούτε στεφάνια φριάχνουμε με όμορφα ανοιξιάτικα λουλούδια.

Απαγορεύεται σε όλους να κάνουν κάθε είδους θυσίες με ζώα και να ασκούν κάθε είδους μαντική.

Ιγνάτιε παλιέ μου φίλε, μας απαγόρευσαν ακόμη και να μπαίνουμε στις εκκλησίες τους.

Καλέ μου φίλε Λιβάνιε, τι κι αν είμαστε πλούσιοι γαιοκτήμονες με τόσα κοπάδια, δεν μπορούμε πια να θυσιάζουμε ζώα όπως παλιά.

Κανείς, σε όποια κοινωνική ομάδα και αν ανήκει, δεν μπορεί να σφάζει και να θυσιάζει ζώα.

χριστιανός
αξιωματούχος

εθνικός

αιρετικός

- 10 Διαβάστε τις πηγές Π 1.19 και Π 1.20. α) Ποιος έγραψε τις πηγές και πότε; Πότε χρονολογούνται τα γεγονότα που αναφέρουν; Είναι πηγές σύγχρονες με τα γεγονότα που αναφέρουν ή μεταγενέστερες; Δικαιολογήστε την απάντησή σας. β) Ποια στοιχεία στην πηγή Π 1.19 μας δείχνουν ότι ο συγγραφέας της είναι εθνικός; Ποια στοιχεία στην πηγή Π 1.20 μας δείχνουν ότι ο συγγραφέας είναι χριστιανός; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

Ενδιαφέροντα βίντεο:

1. Καταστροφή του Παρθενώνα από τους χριστιανούς (01:26' - 02:00)

<https://www.youtube.com/watch?v=rUHVV-mvEs4&t=111s>

2. Καταστροφή της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας από τους χριστιανούς (αρχές 5^{ου} αι. μ.Χ.)

<https://www.youtube.com/watch?v=9tCP6FEilb4>